

GRØNNE offentlige indkøb i små samfund

KØB GRØNT

For at komme af med forhindringerne, så grønne offentlige indkøb kan gennemføres i små samfund, er det nødvendigt:

- at ministerierne prioriterer ressourcer til at omlægge til grøn indkøbspolitik, især de ministerier, der har ansvar for offentlige indkøb.
- at der afsættes ressourcer til miljøarbejde hos mindre offentlige institutioner, foreninger og virksomheder.
- at tilbudet af miljøtilpassede varer og tjenester hos leverandører og producenter øges. Disse vil uden tvivl øges ved indførelse af offentlige grønne indkøb.

Hvis ministerierne har for få ressourcer, vil følgende nedprioriteres:

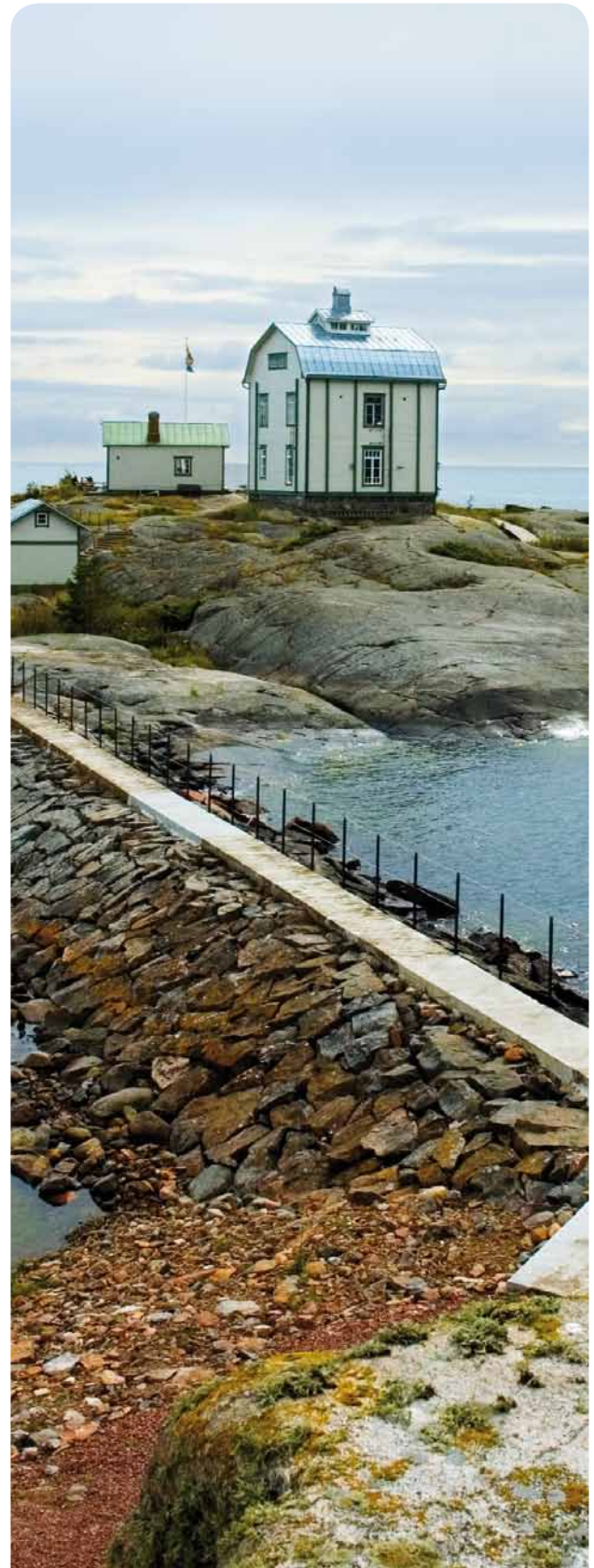
- Definitioner af miljøkriterier til udbud.
- Forankring hos alle offentlige enheder af individuel politik.
- Udvikling/tilpasning af værktøj og guidelines.
- Anvendelsesvenlige tekniske løsninger som web eller software.
- Offentligt personale, der uddanner offentlige indkøbere eller tager sig af help-desk funktionen.

Hvis institutioner, foreninger og virksomheder har for få ressourcer, har de ikke:

- Tilstrækkeligt know-how til at anvende og tilpasse miljøkriterier og tjeklister ved indkøb.
- Tilstrækkeligt selvtillid til at gøre et forsøg med offentlige grønne indkøb.
- Tid og personale til at være i gang med offentlige grønne indkøb.
- Forståelse for fordelene ved at bruge fælles udbud og rammeavtaler for at sænke priser og miljøforbedring.
- Fornemmelsen af, at deres indkøb spiller nogen rolle i den store sammenhæng, og at det derfor betaler sig at praktisere offentlige grønne indkøb.
- Fornemmelsen af, at der findes tilstrækkeligt mange miljømærkede varer og tjenester på markedet for at offentlige grønne indkøb skal kunne blive virkelighed.

Når leverandører og producenter udbyder for få miljøtilpassede varer og tjenester, har de ikke:

- Mærket en efterspørgsel efter miljømærkede varer og tjenester fra store indkøbere som staten.
- Initiativet til at lede efter markeder med miljøvenlige varer for at øge sit udbud.
- Viden om de største troværdige miljømærker, eksempelvis Type 1 ISO 14025 mærket.
- Samarbejde og dialog med beslutningstagere eller indkøbere om, hvordan man kan få flere miljømærkede varer og tjenester på markedet.

Grønne offentlige indkøb

Det offentlige er storforbruger af varer og tjenester. At iværksætte grønne offentlige indkøb har derfor afgørende betydning for at mindske miljøpåvirkninger, og gøre markedet mere bæredygtigt. Flere nordiske lande har i en årrække arbejdet med at implementere offentlige grønne

indkøb. I små samfund er man ikke kommet så langt, men kan drage nytte af erfaringerne fra de andre lande.

I denne brochure finder du nogle forudsætninger og gode råd for at iværksætte grønne offentlige indkøb i små samfund.

Vilje & forankring

- Vilje og forankring hos myndigheder og institutioner er den vigtigste forudsætning for at gennemføre vellykkede grønne indkøb.

VIGTIGT!

- Sikre engagement og forpligtelse til grønne indkøb fra topledelsen i ministerier og i institutioner.
- Afsætte nødvendige ressourcer til grønne indkøb.

Vilje & forankring

Engagement &
forpligtelse

Ressourcer

Kendskab til
politikken

Handlingsplan for oplæring

Strategi & politik

- Regeringen forpligter sig, og udarbejder strategi og politik for grønne offentlige indkøb.

VIGTIGT!

- Sikre at alle ansatte i regeringen og i institutionerne har kendskab til den grønne offentlige politik.
- Regeringen må udarbejde en handlingsplan for implementering af politikken, som videreføres til ministerier og institutioner, samt implementeres på alle niveauer.
- Ministerier med ansvar for indkøb må fokusere på grønne indkøb, idet de har stor indflydelse på indkøb.

Oplæring

- Indkøbere og brugere oplæres i grønt indkøb.
- Leverandører oplæres i grønt indkøb.

VIGTIGT!

- Handlingsplan for oplæring i grønt indkøb udarbejdes og revideres regelmæssigt.
- Ressourcer afsættes til oplæring i grønt indkøb.
- Det offentlige tager initiativ til oplæring af leverandørerne. Disse repræsenterer ofte mange produkter i små samfund, hvor der typisk er få producenter og mange små grossister.

TIPS! Initiativ til oplæring:

- Lokale hjemmesider.
- Fælles informationsmøder for indkøbere og leverandører.
- Kurser i grønne offentlige indkøb.

Indkøbsprocedurer

- Procedurer for indkøb udarbejdes.
- I procedurerne kan der stilles krav om, at processerne mindst er på højde med kravene til specifikke miljømærker og/eller miljøstyringssystemer.

VIGTIGT!

- Procedurerne skal være enkle, korte og let forståelige.
- Tjeklisterne skal være enkle og lette at arbejde med.
- Miljømærkets troværdighed tjekkes.
- Ansvarshavende for indkøb har også ansvaret for grønt indkøb.

Enkle
procedurer

Iværksættelse

- Der begyndes i det små og arbejdet udføres i flere trin.
- Der anvendes tjeklister, og der udvælges relevante miljøkriterier.

VIGTIGT!

- Implementeringen skal være enkel og attraktiv.
- I starten kan fokus sættes på et enkelte miljøaspekter, f.eks. energiforbrug. Men vær samtidig opmærksom på, at dette ikke overskygger andre væsentlige parametre.
- Samarbejde med leverandørerne og andre offentlige indkøbere prioriteres.

Effektiv &
realistisk

Udbud & efterspørgsel

- Med sine valg kan den offentlige sektor påvirke udbuddet af miljøvenlige varer og tjenester, da den offentlige sektor er en betydelig aktør på det lokale marked.
- I mange tilfælde kan det betale sig økonomisk at handle miljøvenligt.

Miljømærkede produkter er ikke altid dyrere

VIGTIGT!

- Undersøg om det kan være en fordel at købe lokalt, idet der er mulighed for at spare miljøet for transporten.
- Vær opmærksom på, at i småsamfund er der ofte små leverandører, som sælger mange varemærker. Små leverandører har ofte ikke ressourcer til at sætte sig ind i producenternes miljøarbejde for samtlige varemærker.

Opfølgning

- Ledelsens opfølgning af det nye offentlige grønne indkøb har stor betydning, dels for at motivere indkøberne, dels for at udvikle indkøbsprocesserne.

VIGTIGT!

- De grønne indkøbsprocesser vedligeholdes, og et effektivt system for grønt indkøb opbygges hen ad vejen.
- Nøgletal findes og måles.

Nøgletal

Udvalgte mærkeordninger og vejledninger

Miljømærker – cykliske og multikriteriebaserede

Troværdige miljømærker er mærker, der er tredjeparts kontrollerede. Eksempler på sådanne mærker er:

Det officielle, nordiske miljømærke, Svanen, der stiller krav til miljø og klima, og vedrører 70 forskellige produktkategorier.

Se www.ecolabel.dk eller www.nordic-ecolabel.org

EU Ecolabel, der på EU-plan svarer til Svanen og vedrører ca. 30 produktområder.

Se www.ecolabel.eu

Miljømærker for råvarer

EU Ekologisk, et mærke for økologiske produkter. Se ec.europa.eu/agriculture/organic/home-da

Nationale økologi-mærker som Krav.

Se www.krav.se.

Statskontrolleret økologisk og Tún.

FSC og PEFC, der certificerer bæredygtig skov - brug.

Deklarering af produkter

Energy Star, der er et mærke for energieffektivt kontorudstyr, se www.eu-energystar.org

Miljøvejledninger

- Miljøstyrelsens miljøvejledninger. Se <http://www.miljoevejledninger.dk/>
- Grønne indkøb. En håndbog om varetagelse af miljøhensyn i forbindelse med offentlige indkøb. Se www.ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/buying_green_handbook_da.pdf

Brochuren er et resultat af det nordiske projekt:

Iværksættelse af grønne offentlige indkøb i små samfund. Island, Åland og Færøerne har deltaget i projektet, som er støttet af Nordisk Ministerråd.

ANP 2013:758

ISBN 978-92-893-2607-0

Atlanticon

Bryggjubakki 4
Postboks 263
FO-110 Tórshavn
Færøerne
www.atlanticon.fo

EcoProfile

N. Järnvägsg. 17B 16
00100 Helsingfors
Finland
www.ecoprofile.fi

UMHVERFISSTOFNUN

Suðurlandsbraut 24
108 Reykjavík
Island
www.ust.is

Uppseting og layout: ANNI JANNI
Prent: Føroyaprent

NORÐURLANDSKT UMHVØRVISMERKI
Svanamerktur prentlutur 541 705

